

ІНФОРМАЦІЙНИЙ БЮЛЕТЕНЬ

№ 1, 2013

Інститут інформаційних технологій і
засобів навчання
НАПН України
Інформаційно-аналітичний відділ
педагогічних інновацій

ІНФОРМАТИЗАЦІЯ ОСВІТИ: СУЧАСНІ ВИКЛИКИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ

*ПОБУДОВА ІНФОРМАЦІЙНОГО СУСПІЛЬСТВА
- ГЛОБАЛЬНЕ ЗАВДАННЯ В НОВОМУ
ТИСЯЧОЛІТТІ (Женева, 2003)*

В Україні відбуваються процеси розробки та впровадження нових стандартів, навчальних програм, навчально-методичного забезпечення в галузі ІКТ. Державні програми “Сто відсотків”, “Інформатизація освіти” та ін. здійснюються сьогодні в Україні у контексті глобалізаційних, євроінтеграційних процесів та впровадження інформаційно-комунікаційних технологій безпосередньо у навчальні процеси. Одним з важливих наукових питань є уможливлення використання ІКТ вчителем та учнем згідно потреб школи та системи освіти в цілому.

Інтеграція ІКТ в навчальний процес тісно пов’язана з педагогічними практиками, формами та методами навчання. Враховуючи стратегії економічно розвинених країн світу щодо ролі інформаційно-комунікаційних технологій у навчанні впродовж життя, шкільна освіта покликана враховувати необхідність їх наскрізного застосування для подолання викликів та перешкод, що виникають при викладанні різних навчальних дисциплін.

Розбудова шкільної освіти сьогодення тісно пов’язана з інформатизацією всіх навчальних процесів. Міжнародні освітні кола приділяють значну увагу дослідженням стану інформатизації у різних країнах світу. Стан інформатизації освіти у країні демонструє зазвичай рівень освіти та її загальний прогрес.

Серед основних міжнародних подій, що значно вплинули на процеси інформатизації освіти, слід виокремити Світовий саміт з питань інформаційного суспільства у Женеві (2003), Світовий саміт ООН з питань інформатизації освіти (2007) Доповідь, представлену Європейською комісією (2011) та ін. Дані події визначили проблеми на шляху інформатизації освіти та окреслили основні стратегії подолання даних проблем.

ІНФОРМАЦІЙНИЙ БЮЛЕТЕНЬ

№ 1, 2013

Світовий саміт з питань інформаційного суспільства (Женева, 2003 р.).

У грудні 2003 р. представники різних країн зібрались у Женеві на саміт для обговорення перспектив розбудови інформаційного суспільства. Саміт прийняв ключові принципи та декларацію побудови інформаційного суспільства.

*-... щоб кожен міг скористатись можливостями, які надають ІКТ;
- ...всі зацікавлені особи мають разом працювати над розширенням доступу до інформаційних та комунікаційних структур та технологій, а також до інформації та знань, нарощувати потенціал, підвищувати довіру та безпеку при користуванні ІКТ, створювати на всіх рівнях сприятливе середовище, розробляти застосунки ІКТ та розширяти сферу їх застосування, сприяти культурному різноманіттю та поважати його, визнавати роль засобів масової інформації, приділяти увагу етичним аспектам інформаційного суспільства та заохочувати міжнародне співробітництво... ключові принципи відкритого для всіх інформаційного суспільства.
(учасники Саміту, Женева, грудень, 2003 р.)*

*...Спілкування є одним з основоположних соціальних процесів, однією з базових людських потреб та фундаментом будь-якої організації. Воно складає серцевину інформаційного суспільства. Кожен, де б він не знаходився, повинен мати можливість брати участь в інформаційному суспільстві, і нікого неможливо обмежити у перевагах, які пропонує це суспільство...
(з Декларації учасників Саміту, Женева, 2003 р.)*

Учасники Саміту розробили низку стратегічних документів, які базуються на основних конвенціях ООН, серед яких - Декларація принципів інформаційного суспільства, план дій, Політичне звернення Комітету Міністрів до Всесвітнього саміту з інформаційного суспільства, Декларація комісії з всесвітньої інформаційної інфраструктури, Декларація молодіжного форуму всесвітній телеком-2003 та ін.

Цифровий порядок денний для Європи (The Digital Agenda for Europe (DAE)).

*Мета - мобілізувати всю освітню систему, вчителів, спеціалістів соціальної, економічної, промислової галузей з метою зменшення відстані суспільства між навичками, що асоціюються з новими технологіями та покращують соціальне залучення...
(Цифровий порядок денний для Європи, 2003)*

Дана ініціатива спрямована на перебудову європейської економіки з метою сприяння доступу громадян Європи до цифрових технологій до 2020 р. Вона передбачає такі заходи у межах європейських країн:

1. Створення сталого доступу до електронного простору.
2. Створення нових інфраструктур та сервісів у Європі.
3. Створення коаліції здобуття цифрових навичок та роботи.
4. Створення стратегії кібернетичної безпеки у Європі.
5. Поновлення рамки європейських інтелектуальних прав.

ІНФОРМАЦІЙНИЙ БЮЛЕТЕНЬ

№ 1, 2013

6. Прискорення розвитку сектору хмарних технологій через заохочення звернень та доступу громадян.
7. Створення нової електронної індустріальної стратегії.

На думку спеціалістів, виконання цього порядку денного збільшить загальноєвропейський дохід на душу населення на 5%, або, приблизно, на 1500 € на місяць через збільшення інвестицій у сферу розвитку ІКТ, покращення рівня комп'ютерної грамотності, залучення інновацій та реформування рамкових умов для розвитку Інтернет технологій.

Світовий саміт ООН з інформатизації суспільства відбувся у лютому 2007 р.

Світовий саміт ООН з питань інформаційного суспільства був організований за ініціатииви Міжнародного телекомунікаційного союзу у 2001 р. у відповідь на виклики технологічної галузі, яка швидко розвивається. Метою саміту є подолання «цифрового розриву» між інформаційно розвинутими та нерозвинутими країнами та залучення широких можливостей інформаційних технологій для досягнення Цілей тисячоліття ООН. Учасники саміту підняли низку ключових проблем, на які спрямовано зусилля світової спільноти у сфері інформатизації суспільства. Серед цих проблем слід зупинитись на тих, які безпосередньо стосувались сфери освіти.

Проблеми:

- *відсутність відповідного порівнюваного набору індикаторів у сфері ІКТ, що є головною перешкодою до прийняття стратегічних рішень на рівні освітньої політики. Зокрема, у визначенні пріоритетних сферах політичної дії, оцінюванні та перегляді стратегій впровадження ІКТ, залучення ресурсів, моніторингових процесів, оцінювання та визначення індикаторів на національному/регіональному/глобальному рівнях на шляху до інформаційного суспільства.*

- *справедливе оцінювання внеску ІКТ в освіту досі не впроваджено. Відсутність якісної освіти з ІКТ є одним з основних 10-ти викликів, визначених на Саміті.*

Для системи освіти, як окреслив Світовий саміт важливим є: «озброїти людей широким спектром компетентностей, що включатимуть когнітивні та не когнітивні навички, знання та ставлення, що необхідні для продуктивного, достойного життя людини у громаді та суспільстві».

Фокус виклику перед суспільством, на думку учасників Саміту ООН, полягає у відсутності базової освіти необхідної для дитини щоб досягнути майстерності у базових компетентностях для виживання у економіці, що базується на знаннях. Саме у даному фокусі лежить внесок використання ІКТ в освіті, який має бути вимірюваним та оцінюваним.

ІНФОРМАЦІЙНИЙ БЮЛЕТЕНЬ

№ 1, 2013

Пропозиції світового Саміту ООН з інформатизації суспільства:

- всі країни мають встановити ключові індикатори для визначення рівня залученості країн до процесу інформатизації в системі освіти (гармонізувати показники національного рівня до міжнародного). Запропоновано їх перелік як інструмент гармонізації.

Визначено 42 ключових показники у сфері ІКТ, які розподілились за 4-ма категоріями:

1. інфраструктура та доступ до ІКТ;
2. доступ та використання ІКТ домогосподарствами та індивідуумами;
3. використання ІКТ у сфері бізнесу;
4. ІКТ сектор та продаж товарів у сфері ІКТ.

Окремо було визначено індикатор, який стосувався використання інформаційно-комунікаційних технологій в освіті, зокрема рівень інформаційної грамотності.

Доповідь та пропозиції Європейської комісії «Ключові показники з навчання та інновацій засобами ІКТ у школах Європи» (*Key Data on Learning and Innovation through ICT at School in Europe 2011*).

Використання ІКТ в освіті є основним елементом стратегії країн Європи на шляху до конкурентоспроможності

У 2011 р. Європейською комісією було представлено стратегічну доповідь «Ключові показники з навчання та інновацій засобами ІКТ у школах Європи». Основними напрямками діяльності країн Європи у галузі інформатизації освіти у доповіді визначено:

- у сфері інфраструктури - забезпечення високошвидкісним Інтернетом та мультимедійними засобами всіх учнів у класах;
- у сфері навичок та компетентностей важливо забезпечити досягнення необхідного рівня навичок та компетентностей у галузі ІКТ учнів та вчителів;
- використання ІКТ у класі впливає на педагогічні методи, які застосовує вчитель;
- ІКТ повинні відігравати основну роль у питаннях співпраці між школами та громадою і, особливо, у залученні батьків до процесу навчання.

Проблеми, визначені у доповіді:

- значні розбіжності у забезпеченості шкіл необхідним оснащенням, засобами та персоналом, що їх підтримує;
- на рівні країн зазвичай декларується, що ІК-компетентності мають оцінюватись та

ІНФОРМАЦІЙНИЙ БЮЛЕТЕНЬ

№ 1, 2013

вимірюватись, однак не надано необхідний інструментарій для цього. Наприклад, у деяких країнах для оцінювання навичок у сфері ІКТ використовується такий інструмент, як Європейська комп'ютерна водійська ліцензія (European Computer Driving Licence (ECDL)). Однак важливість її використання декларується лише у деяких у освітніх стратегічних документах;

- вчителі зазвичай набувають ІК-навичок під час отримання своєї основної освіти, однак їх подальше удосконалення відбувається несистемно;
- лише третина європейських країн виділяє державні кошти на придбання сучасного обладнання у школах;
- існують значні розбіжності у доступі домогосподарств до мережі Інтернет;
- учні використовують ІКТ більше вдома, ніж у школі. При цьому вони використовують ІКТ більше для розваг, ніж для відповідної навчальної діяльності;
- інформаційна та медіа- грамотність включена до більшості стратегічних документів, однак, її реальне оцінювання не є загальноприйнятим;
- учні рідко використовують комп'ютери для проведення експериментів та симуляції дослідів під час вивчення природознавчих предметів;
- застосування комп'ютерів при вивченні рідної та іноземної мов є виключенням з правил;
- у школах рідко застосовують так зване «електронне портфоліо» для оцінювання ІКТ навичок учнів.

Список використаних джерел:

1. Інформаційне суспільство в Україні. Основоположні документи, законодавство. Женевська декларація. // Електронний ресурс: http://informationsociety.wordpress.com/basics/wsis_outcomes/dp/#B. – Заголовок з екрану
2. Портал з електронного навчання у Європі // Електронний ресурс: <http://www.openeducationeuropa.eu/> - Заголовок з екрану.
3. Світовий Саміт ООН з питань інформатизації суспільства // Електронний ресурс: <http://www.escwa.un.org/wsis/meetings/13-15Feb07/main.html> - Заголовок з екрану.
4. The Digital Agenda for Europe (DAE) // Електронний ресурс: <http://ec.europa.eu/digital-agenda/digital-agenda-europe> - Заголовок з екрану.
5. Key Data on Learning and Innovation through ICT at School in Europe 2011 // Education, Audiovisual and Culture Executive Agency, 2011.- 124 p.

Матеріал підготувала: Овчарук О.В., канд.пед.наук, ст. наук.співр.

Адреса: Україна, 04060, м. Київ, вул. Максима Берлінського, 9
тел./факс: (044) 440-96-27

<http://ime.edu-ua.net>

e-mail: admin@ime.edu-ua.net